

VALTION, METSÄHALLITUKSEN JA METSÄHALLITUS METSÄTALOUS OY:N VÄLISEN KÄYTTÖOIKEUSSOPIMUKSEN EHTOJEN TARKISTAMINEN

Yleistä

Metsähallitus on perustuslain 84 §:n 4 momentissa tarkoitettu valtion liikelaitos, jota koskevat tarkemmat säännökset sisältyvät lakiin Metsähallituksesta (234/2016), myöhemmin metsähallituslaki. Metsähallituksen liiketoiminnan toimialana on metsähallituslain 3 §:n mukaan sen hallintaan osoitetun valtion maa- ja vesiomaisuuden taloudellinen hyödyntäminen sekä maa- ja vesiomaisuuden hallintaan liittyvää liiketoimintaa harjoittavien tytä- ja osakkuusyhtiöiden osakkeiden hallinnointi. Metsätaloutta Metsähallitus harjoittaa valtion metsätalousosakeyhtiöstä annetussa laissa (235/2016), myöhemmin yhtiöittämislaissa, tarkoitettussa osakeyhtiössä, Metsähallitus Metsätalous Oy:ssä, myöhemmin yhtiö.

Yhtiöittämislain 1 §:n 2 momentin mukaan yhtiön toimialana on metsätalouden harjoittaminen yksinoikeudella valtion omistamalla maalla ja puutavaran toimittaminen asiakkaille. Metsätaloutta harjoittaessaan yhtiö huolehtii metsähallituslain 6 §:ssä tarkoitettujen yleisten yhteiskunnallisten ja 7 §:ssä tarkoitettujen muiden yhteiskunnallisten velvoitteiden toteuttamisesta siten kuin valtioneuvosto maa- ja vesiomaisuutta koskevaa käyttöoikeutta luovutettaessa ja sen ehtoja tarkistettaessa määrää. Yhtiö on valtion kokonaan omistama ja Metsähallituksen hallinnoima.

Käyttöoikeussopimus ja sen ehtojen tarkistaminen

Yhtiölle myönnettiin yhtiöittämislain 2 §:ään sisältyvän luovutusvaltuuden perusteella 15.4.2016 yksinoikeus metsätalouden harjoittamiseen Metsähallituksen hallussa olevalla tuottovaateen alaisella maa- ja vesiomaisuudella (käyttöoikeussopimus, liite 2). Sopimuksen perusteella yhtiö maksaa vuosittain Metsähallitus-liikelaitokselle käyttöoikeussopimuksessa todetun käyvän korvauksen käyttöoikeudesta.

Käyttöoikeussopimuksen ehtojen tarkistamisesta on sovittu sopimuksen kohdassa 13. Sen mukaan *käyttöoikeuskorvauksen suuruus tarkistetaan viimeistään 5 vuoden välein.*

Osapuolilla on oikeus tarkistaa käyttöoikeussopimusta myös muulloin, jos sopimuksen tekohetkellä vallinneet olosuhteet muuttuvat merkittävästi. Merkittäviä muutoksia ovat esimerkiksi:

- *muutos hinnoittelun perusteena olevassa valtion omaisuuden tuottovaatimuksessa,*
- *muutos peruspääoman ehdoin Metsähallitukselle luovutetussa maa- ja vesiomaisuudessa,*
- *muutos Metsähallitukselle säädetyissä yhteiskunnallisissa velvoitteissa, tai*
- *merkittävät muutokset toimintaedellytyksissä tai puumarkkinoilla.*

Eduskunnan tai asianomaisen ministeriön Metsähallitukselle asettamat uudet, aiemmasta poikkeavat palvelutavoitteet tai muut toimintatavoitteet voivat sisältää sopimuksen tarkistamista edellyttäviä merkittäviä muutoksia.

Maa- ja metsätalousministeriö, Metsähallitus tai yhtiö voi tehdä aloitteen sopimuksen ja sen ehtojen tarkistamisesta.

Metsähallituksen hallituksen esitys

Metsähallituksen hallitus päätti kokouksessaan 22.11.2024 tehdä maa- ja metsätalousministeriölle esityksen käyttöoikeussopimuksen ehtojen muuttamisesta käyttöoikeudesta suoritettavan vastikkeen osalta (sopimuksen kohta 8.). Metsähallituksen hallitus esitti käyttöoikeussopimuksen käyttöoikeuskorvauksen korottamista 95 miljoonasta eurosta 105 miljoonaan euroon.

Esitystä peruteltiin Metsähallituksen hallituksen esityksessä seuraavasti; ”Käyttöoikeussopimusta tarkastellaan viiden vuoden välein ja käyttöoikeussopimuksen päivitys on vuoden 2024 liiketoiminnan tulosoikeuden tavoitteissa. Metsätalous Oy:n tulos on hintatason nousun ja puun kasvavan menekin takia tasolla, joka ylittää aiemman tulostason. Tuloksen ennakoitavana olevan tulevina vuosina noin 50 M€:n tasolla. Käyttöoikeusmaksua ehdotetaan nostettavaksi 10 M€:lla 105 M€:oon vuodessa. Korvauksen nosto vaikuttaa kassavirtaan, mutta tulostason pysyessä hyvällä tasolla kassavirta pysyy positiivisena maksun noususta huolimatta. Asia on käsitelty ja valmisteltu yhdessä maa- ja metsätalousministeriön kanssa, joka suhtautuu positiivisesti korotukseen. Metsätalouden hallitus on käsitellyt asiaa hallituksen kokouksessaan 12.11.2024 ja puoltaa korotusta”.

Metsähallituksen hallituksen esityksen jälkeen Metsähallituksen johdon ja maa- ja metsätalousministeriön välillä sovittiin vielä käyttöoikeuskorvauksen nostosta edelleen 5 milj. eurolla eli 110 milj. euroon. Tämän tason perusteena mm. Venäjältä tulleen tuontipuun tyrehtymisestä johtuva puumarkkinoiden alitarjontatilanne, minkä takia yhtiön toimintaedellytykset ovat selkeästi parantuneet vuoden 2019 markkinatilanteeseen verrattuna. Perusteena käyttöoikeuskorvauksen 15 milj. euron nostolle on myös se, että yhtiön omavaraisuusaste verrattuna kilpailijoihin ei muodostuisi epänormaalin korkealle tasolle, mikä voi vaarantaa yhtiön kilpailuneutraaliteetin pitkällä aikavälillä.

Metsähallituksen johto on myös informoinut Metsähallituksen hallitusta hallituksen esitystä 5 milj. euroa korkeammasta käyttöoikeuskorvaustasosta hallituksen kokouksessa 18.12.2024.

Käyttöoikeussopimuksen ehtojen tarkistaminen käyttöoikeuskorvauksen osalta ja siitä aiheutuvat taloudelliset vaikutukset

Valtion, Metsähallituksen ja Metsähallitus Metsätalous On väliseen käyttöoikeussopimukseen ei ole tarvetta tehdä muuta muutosta kuin korottaa yhtiön Metsähallitukselle maksamaa vuotuista käyttöoikeuskorvausta. Nykyisestä 95 milj. euron tasosta sovittaessa tammikuussa 2019 tilanne puumarkkinoilla oli merkittävästi toisenlainen nykytilaan verrattuna.

Käyttöoikeuskorvauksen suuruuden tulisi perustua yhtiön käyttöön yksinoikeudella annetun maa- ja vesiomaisuuden tuottoarvoon. Tämä esityksen mukaisella 110 milj. euron käyttöoikeuskorvauksen tasolla yhtiö saavuttaa noin 45 milj. euron tulostason eikä sen omavaraisuustaso nouse kilpailijoihin nähden epänormaalin korkeaksi. Tulostaso on laskettu vuoden 2025 puutavaran hintatasoa vastaavalla keskihinnalla ja oletuksella, että raakapuun kysynnässä ei tapahdu suuria muutoksia.

Kyseinen käyttöoikeuskorvaustaso mahdollistaa myös metsähallituslain 6 §:n mukaisten yleisten yhteiskunnallisten velvoitteiden huomioonottamisen metsätalouden harjoittamisessa.

Käyttöoikeuskorvauksen noston takia Metsähallitus liikelaitos saa yhtiöltä käyttöoikeusmaksuja vuonna 2025 15 milj. euroa aiempaa enemmän, mikä nostaa Metsähallituksen liiketoiminnan tulosta

14,25 milj. eurolla, koska verot kasvavat samanaikaisesti 0,75 milj. euroa. Metsähallituksen vuoden 2025 tuloksesta asetettu tuloutustavoite on 130 milj. euroa, joka maksetaan vuonna 2026. Mikäli käyttöoikeusmaksua ei korotettaisi, niin kyseinen summa tulisi talousarviotalouteen yhtiön osingonjaon kautta vuonna 2027.

Valtioneuvoston toimivalta

Yhtiöittämislain 2 §:n mukaan valtioneuvosto oikeutetaan luovuttamaan käyvästä vastikkeesta osakeyhtiölle Metsähallituksen hallintaan osoitettuun tai myöhemmin osoitettavaan tuottovaateen alaiseen maa- ja vesiomaisuuteen kohdistuva siirtokelvoton oikeus metsätalouden harjoittamiseen.

Yhtiöittämislain 3 §:n mukaan valtioneuvosto määrää luovutettavan omaisuuden ja sen arvon sekä ehdot, joilla luovutus tapahtuu. Valtioneuvosto määrää myös muista omaisuuden luovuttamiseen ja osakeyhtiön muodostamiseen liittyvistä järjestelyistä. Maa- ja vesiomaisuutta koskevaa käyttöoikeutta luovutettaessa ja sen ehtoja tarkistettaessa on huolehdittava, että Metsähallituksesta annetun lain 6 §:ssä tarkoitettujen yleisten yhteiskunnallisten ja 7 §:ssä tarkoitettujen muiden yhteiskunnallisten velvoitteiden toteuttaminen turvataan ja Metsähallituksen hyväksymiä luonnonvarojen käyttöä koskevia alueellisia suunnitelmia noudatetaan.

Sopimuksen ehtojen muutokselle on oikeudelliset edellytykset, koska esityksen sopimuksen muuttamiseksi ovat tehneet Metsähallitus ja Metsähallitus Metsätalous Oy, sopimuksen muuttaminen ei vaaranna Metsähallituksesta annetun lain 6 §:ssä tarkoitettujen yleisten yhteiskunnallisten ja 7 §:ssä tarkoitettujen muiden yhteiskunnallisten velvoitteiden toteuttamista ja koska sopimuksen muuttamisella käyttöoikeuskorvauksen taso saatetaan vastaamaan käypää arvoa

Valtioneuvoston yleisistunnon toimivaltaan asia kuuluu valtioneuvoston ohjesäännön 6 §:n 4 kohdan perusteella.

Esitys

Esitetään, että valtioneuvosto päättäisi oikeuttaa maa- ja metsätalousministeriön valtion puolesta tarkistamaan 28.1.2019 allekirjoitetun käyttöoikeussopimuksen muutoksen ehtoja käyttöoikeudesta suoritettavan vastikkeen osalta siten, että käyttöoikeuskorvaus olisi satakymmenmiljoonaa euroa (110.000.000) 1.1.2025 lukien täydeltä kalenterivuodelta.